ЦИКЛУС ПЕСАМА О УСКОЦИМА И КРАЈИШНИЦИМА

1. Разликуј ускоке и хајдуке

Наведена су обележја ускочког и хајдучког начина живота и ратовања. Поред сваког одредићеш да ли је реч о ускочком или хајдучком начину живота, бирајући реч *хајдуци* или *ускоци* уз сваки исказ.

- Живели су под турском окупацијом.
- Живели су са породицама, у кућама.
- Крили се у шумама и неприступачним крајевима.
- Зимовали су код јатака.
- Нападали су турске војнике, трговце из заседа и са пленом се повлачили на скровита места.
- Узимали су плен од којег су живели и делили га свом народу.
- Били су плаћени војници аустроугарске или млетачке државе.
- Упадали су преко границе на турске територије и нападали их, слабећу њихове снаге.

2. Анахронизам је честа појава у ускочким песмама.

Анахронизам је појава:

- коришћења застарелих речи које се данас ретко користе или се више уопште не користе;
- смештања једног лика у друго време, оно у којем он није живео, претходно или потоње;
- хаоса и нереда који влада у неким формацијама или друштвима;
- проклињања непријатеља или оног ко изда друга;

3. Ускочка топонимија

Поред топонима (имена места: насеља, планина, река и др), одабери песму у којој се радња одвија на том месту.

- Сењ
- Бунић Град
- Котари равни
- Црвене стијене
- Рибничко поље

liveworksheets.com

4. Антропоними јунака

Антропоними су имена људи (лична имена, презимена, надимци и додаци именима). Неки ускоци у имену имају одредницу која указује одакле су. Тадија _____ је из _____. Јован _____ је из _____ . Ага који изазива Ђурђа Сенковића је из _____ .

5. Женидба јунака

Која су се два јунака, један ускок и један хајдук, у песмама оженили Туркињом?

Мали Радојица

Стојан Јанковић

Иво Сенковић

Кнез Богосав

Грујица Новаковић

6. Жене Туркиње у браку са хајдуцима и ускоцима

Ови јунаци и њихове жене разликовали су се по вери и народу ком су припадали. Обојица јунака су својим женама Туркињама променили _____ . Хајдук _____ је својој жени Х__ __ __ __ __ __ дао име А__ __ __ __ __ __ __ . Ускок _____ је своју жену Ф__ __ __ крстио и привенчао. Касније је тај ускок био у ропству. По повратку из ропства затекао је ситуацију да му се жена преудаје јер су сви мислили да се он неће вратити из ропства. У тој песми жена му се зове __ __ __ __ .

7. Промена вере и имена

На покрштавање и промену имена ове жене Туркиње су пристале:

- добровољно, из љубави
- нико их није питао, подразумевало се
- под притиском и претњама

Чином покрштавања и промене имена жени Туркињи, јунаци су показивали:

- нетолерантност
- насиље над женама
- родољубље
- жељу да се прилагоде новој средини и људима са којима ће живети

liveworksheets.com

8. Разлог женидбе странкињом

Помињани ускок из песме жени странкињу (одабери одговоре које сматраш тачним):

- одавно му се допада
- из ината свима
- помутила му се памет
- љубав не пита за нацију
- из дипломатских разлога – да склопи примирје са Турцима
- хоће и муслиманке су га уврачале у претходном сусрету
- знатижељан је и воли изазове
- жели да добије информације о Турцима од своје жене
- заветовао се Богу

9. Мегдани

Са ким су се борили наведени ускоци и у којој песми? Разврстај картице на права места: на 1. Место у започетој реченици додај супарника/е, а на друго место назив песме.

Иво Сенковић и _____ у песми _____

Стојан Јанковић и _____ у песми _____

Сењанин Тадија и _____ у песми _____

Иво Сењанин са четом и _____ у песми _____

турске потере	Сењанин Тадија	Женидба Јанковић Стојана
Смрт Сењанина Ива	Туре младо	
Ага од Рибника	Хасан-ага Куна	Иво Сенковић и ага од Рибника

10. Стратегије мегдана

Који јунак развија стратегију мегдана на људској слабости многобројнијих Турака, узима им оружје и заробљава без иједне ране и зрна?

Ко развија стратегију освете пратећи и терајући борце који се враћају кући из успешног боја?

Ком јунаку у мегдану увелико помаже издресиран коњ?

Који јунак је осветио раније погубљеног оца?

liveworksheets.com

11. Стилско-изражајна средства

Одреди језичко-стилско средство које препознајеш у стиховима

Снајо Јело, неношено злато

Па он вади бијелу кошуљу,
Виш злата нег' бијела платна

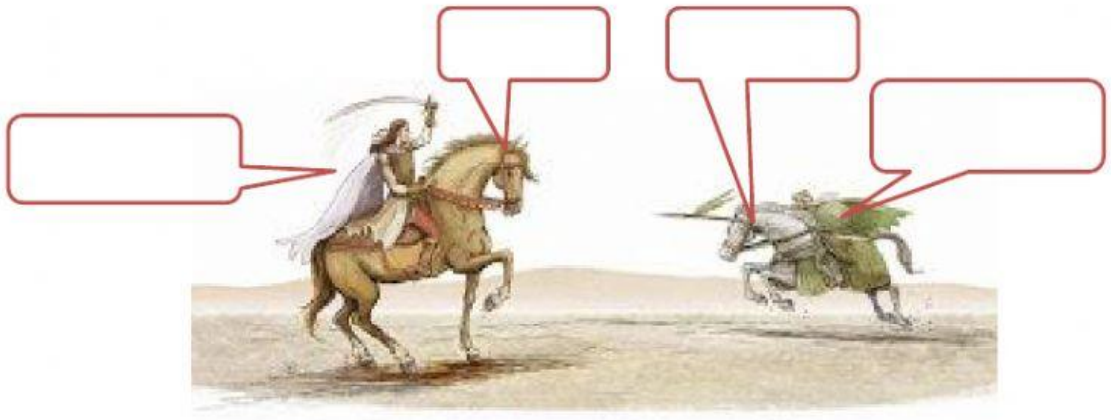
Све је пјано како и помамно,
„Поспало је како и поклано,

Клону сабља, отпаде му глава

сав

"Но кад бисмо на првом конаку,
"Ту нас стиже и прва пођера,
"Црни коњи, а црни јунаци,
"Црне носе око главе чалме,;
...
"Ту нас стиже и друга пођера,;
"Б'јели коњи, а бјешњи јунаци,
"Бијеле им око главе чалме,
...
"Но кад бисмо на трећем конаку,
"Ту нас стиже и трећа пођера,
"Црна струка, а дугачка пушка,
"Прегореле ноге до кољена,

12. У облачиће унеси учеснике у мегдану.

liveworksheets.com